

Neděle 25.9.2011 - Sbor Církve bratrské v Praze 3

Mt 5,21-26 „Bez hněvu a nenávisti“

Ježíšovo Kázání na hoře patří k pokladům novozákonního vyučování. Je to souhrn Jeho etiky, který mají v úctě křesťané, ale nejen oni. Obdivují ho i mnozí další myslitelé. Potud můžeme být v klidu. Ovšem když nám někdo řekne, že bychom podle toho jako křesťané měli žít, tak se nám přitíží. Tak důsledný křesťanský život si neumíme dost dobře představit. Nikdo z lidí na to nemá, aby z vlastních sil žil podle pravidel Božího království. Ovšem s Kristem v srdci, s vědomím, že nás Bůh doprovází svou milostí a přichází nám na pomoc se svým odpuštěním, to už možné je. V té naději, že jsme zde jako Ježíšovi učedníci a že jste nepřišli poslouchat do kostela fráze, ani nepřišli uklidňovat své svědomí vyprávěním o tom, že jsme lepší než ostatní, mám odvahu si s vámi připomínat nároky evangelia.

1. Ke komu Ježíš mluví?

Principy, o kterých mluvíme, si nevymysleli lidé. Je to etika Božího království. Pán Ježíš předkládá své vyučování lidem, kteří byli věřící a ve své víře byli formováni Mojžíšovým zákonem. Znali tradici rabínského výkladu Písma a rozuměli Desateru tak, jak je vysvětlovali vzdělaní zákoníci. Věděli, že šesté přikázání zakazuje úmyslnou vraždu, např. vraždu jako pomstu. Ovšem teď slyší Ježíšova slova na téma „vyšší spravedlnost“ a uvědomují si, že je galilejský kazatel vede v pochopení Boží vůle ještě dál. Oni jsou mu blízcí, chodí s Ním a přijímají Ho jako tu nejvyšší autoritu. V úvodních blahoslavenstvích už slyšeli, jak vypadá a jak žije takový *Kristovec*. A teď Ježíš na konkrétních příkladech ukazuje, jaký je rozdíl mezi tradičním chápáním Boží vůle a mezi tím, jak Bůh svou vůlí lidem ukazuje cestu. Ježíšovi učedníci začínají pomalu chápat, že Bohu a Ježíšovi jde o život plné oddanosti... Kázání na hoře je tak pozváním k novému životu pro všechny, kteří sami na sobě zažili působení Boží milosti. Díky víře v Ježíše Krista přijali Boží odpuštění, Bůh proměnil jejich srdce a oni se učí rozumět Boží vůli a podle ní žít. Stali se novými lidmi a chtějí žít nový život.

2. Nezapomínejte a nehněvejte se

Možná se někdo zeptá, proč použil Ježíš jako první příklad pro svůj výklad zrovna šesté přikázání. Jistě, je to asi *nejznámější* přikázání Desatera. To asi není hlavní důvod. *Pravděpodobně* to bylo proto, že zrovna u tohoto přikázání si skoro všichni myslíme, že se nás netýká, že máme u toho čisté svědomí... Uvědomujeme si, že mnoho věcí jako křesťané nezvládáme a že nežijeme vždy tak, jak bychom měli. Ovšem zrovna u tohoto přikázání jsme přesvědčeni, že jsme se proti němu nikdy neprovinili. Víme dobře, že život druhých, život bližního je pod Boží ochranou, že nesmíme na něj vztáhnout ruku. Proto to neuděláme. Ovšem nehněvat se? To je snad něco jiného. Pán Ježíš svým výkladem radikalizuje požadavky Desatera a přibližuje Židům ve své době i nám dnes životní realitu i celou Boží vůli. Náš Pán chce, abychom do úvah o 6. přikázání zahrnuli také zlé myšlenky, urážlivá slova i nekontrolovaný hněv. Učí nás žít nově a vede k plné odpovědnosti nejen za to, co opravdu uděláme, ale také za to, co řekneme nebo si dokonce jen pomyslíme...

Tedy nejen „nezabíješ“, ale také „pozor na hněv“. Tady někde uvnitř to začíná. Jsou určité situace, kdy je hněv na místě, kdy je třeba oprávněný a spravedlivý. Takový hněv Ježíš určitě nemyslí. Nezakazuje jakékoliv emoce. Myslí na hněv pýchy, nenávisti, zloby a odplaty. Myslí takový výbuch hněvu, který může snadno vést k tomu nejhoršímu činu. Kdo se dokáže

ovládnout? Potřebujeme si uvědomit, že hněv plný nenávisti v sobě skrývá ty nejhorší pohnutky. Už samotné přání, aby dotyčný člověk raději nebyl, aby byl mrtev, je podle Ježíše porušením šestého přikázání. Proto Ježíš ukazuje na jádro problému a ke kořenu zla v lidském srdci a vysvětluje svým lidem, že nestačí nezabít. Je třeba bojovat už s hněvem. Správně porozuměl Ježíšovu slovu apoštol Jan, který napsal: „*Každý, kdo nenávidí svého bratra, je vrah*“ (1J 3,15).

Ke hněvu obvykle patří nadávky a urážky. A jaké to jsou? Jeden z vykladačů k tomu říká: „*Rácha* vyjadřuje opovržení pro něčí hlavu – ty *hlupáku!* *Móre* znamená opovržení pro srdce a charakter člověka – ty *darebáku!*“. Označit někoho jako „*rácha*“/hlupáka znamená upírat mu plná práva v lidské společnosti. A pojmenovat bližního výrazem „*móre*“/blázne znamená chtít ho vyloučit z obecnství s Bohem. To jsou velmi závažné výroky a obvinění! To nikomu jen tak neprojde. Žádný lidský soud nebude člověka soudit kvůli hněvu. Ovšem před Božím soudem vyjdou najevo nejen naše činy, ale také všechny skryté věci. – A Ježíš si přeje, aby Jeho učedníci přemáhali zlo dobrem, odpouštěli a milovali. Proto u šestého přikázání mluví také o hněvu. Právě taková je Ježíšova cesta „vyšší spravedlnosti“.

3. Řešit, dokud je čas

Jestliže hněv a urážky jsou tak vážné a nebezpečné, musíme se jim vyhýbat jako infekci a jednat tak rychle, jak je to jen možné. Ježíš uvádí 2 příklady ze života. Jeden je vzat z církve a týká se bratra, druhý od soudu a týká se protivníka. – Křesťan přichází v neděli do kostela a uprostřed bohoslužby si najednou uvědomí, že jeho spolubratr má něco proti němu. Co má podle Ježíše křesťan v takové situaci udělat? Má se zvednout, nejraději hned, a dát vše do pořádku. Nečekat, až bohoslužba skončí, ale jít hned. *Nejdřív jdi a smiř se s bratrem a pak se vrať a s ostatními oslavuj Boha*. Nevím, jak to děláte, ale mám někdy dojem, že toto Ježíšovo slovo nebereme úplně vážně! Ještě jsem nezažil, aby se někdo uprostřed shromáždění takto zvedl a šel řešit své věci s druhým. Že to nemohu vědět? Jistě že ne. Občas vidím, že se někdo zvedne: maminka nebo tatínek s malým dítětem kvůli jeho pláči anebo odchází ze sálu někdo kvůli tomu, že mu zvoní mobil v kapse. Kromě toho jsem už několikrát před svatou Večeří Páně dával příležitost ke smíření. Vyzýval jsem křesťany, aby si dali do pořádku věci, které si nestihli urovnat. Nevšiml jsem si, že by někdo za někým šel... Možná k takovému smíření někdy došlo docela diskrétně a nenápadně mezi manželi nebo příbuznými, kteří sedávají v lavici vedle sebe. Jinak nic. A přitom je docela normální, že se objeví nedorozumění a napětí i mezi dalšími lidmi...

Byl bych moc rád, kdybyste měli někdy někdo odvahu říct, že jste jednali podle Ježíšova slova a nechali se Božím duchem vést ke smíření, že máte takovou zkušenost a že vám přinesla radost a úlevu. Jsem přesvědčen o tom, že když někdo prožije takové Boží oslovení a dá své věci okamžitě do pořádku, že je to radostná a silná zkušenost, o kterou se rád podělí... Dnes slyšíme část Ježíšova kázání na hoře a padá na nás úzkost, že na to nestačíme. Jenže Ježíšovo učení to není další Zákon, ale Boží pomoc a velká milost. Pán Ježíš s námi mluví o tom, co se děje v našem srdci a v životě, když jsme uzdraveni Boží milostí a přemoženi Boží láskou. Je to velký dar a zázrak, když můžeme vystoupit ze začarovaného kruhu hříchu, hněvu a zlého a začít nový život. Ježíš přichází s jinou životní alternativou, nabízí model jednání, který rozbíjí zažitá schémata. Povzbuzuje nás k tomu, abychom se nebáli vzdorovat zlému a přemáhat zlo dobrem. Boží odpuštění a síla Boží milosti nám pomáhá odpovídat na hněv odpuštěním a na nenávist láskou. Tak žil Ježíš a my chceme být jako On. Díky moci Božího ducha. (24.9.2011-BK)